
Kokemäen kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2025-2027

Tytk 26.11.2024 § 86
128/11.00/2024

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen valvontasuunnitelma ympäristönsuojelulainmukaista säännöllistä valvontaa varten. Valvontasuunnitelmassa esitetään alueen ympäristöolot ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot sekä käytettävissä olevat valvonnan voimavarat ja keinot. Suunnitelmassa kuvataan valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvontaviranomaisten yhteistyö. Kokemäen kaupungin edellinen ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma tehtiin vuonna 2022.

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tarkastettava määräajoin laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Näiden toimintojen valvontaan on laadittava suunnitelma. Lisäksi kunnan on laadittava jätelain 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten jätehuollon riskeihin ja ympäristövaikutuksiin perustuva suunnitelma.

Kokemäen kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan vuosille 2025-2027 yhdistetään edellä mainitut jätelain suunnitelmat sekä muut ympäristönsuojelun valvontaveloitteet, joista määrätään maa-aineslaissa, vesilaissa, vesihuoltolaissa, luonnonsuojelulaissa ja maastoliikennelaissa. Tämän valvontasuunnitelman pohjalta laaditaan kaupungin ympäristönsuojelun valvontaohjelma vuosille 2025-2027.

Kokemäen kaupungin ympäristöolosuhteet

Kokemäenjoki tasaisine jokilaakson peltoineen hallitsee Kokemäen kaupungin keskusta-alueen maisemaa. Kaupungin pohjoisosassa sijaitsee Sääksjärvi, meteorikraateriin muodostunut yli 30 km² kokoinen järviallas. Puurijärvi-Isosuo kansallispuisto on kaupungin itäosassa. Kaksi harjujaksoa, Ronkankangas-Säpilänniemi-Kynsikangas ja Koomankangas-Järilänvuori-Hiittenharju lävistävät kunnan kaakosta luoteeseen. Molemmat harjut ovat pohjavesialueita ja niiden alueella sijaitsee pohjavedenottoja. Harjut ovat paikoin myös voimakkaan maa-aineksen oton alueita. Kaupungin metsäisillä alueilla on pieniä kalliio- ja kosteikkoalueita, jotka tuovat monimuotoisuutta metsien eliölajistoon.

Esihistoriassa ihminen asutti nykyisen Kokemäen aluetta jo kivikaudelta lähtien. Kaupungin elinkeinohistoriaa on keskiajalta lähtien vahvasti leimannut maatalous ja kalastus. Sotien jälkeen pieni ja keskisuuri teollisuus on maatalouden lisäksi muodostunut kaupungin merkittäväksi työllistäjäksi.

Lainsäädännön kehittyminen ja yleisen ympäristötietoisuuden lisääntyminen ovat vähentäneet toimintojen haitallisia ympäristövaikutuksia. Erilaiset tuotantotoimet voivat siitä huolimatta aiheuttaa riskin ympäristön pilaantumiselle. Riski voi muodostua tuotannon hallituista päästöistä vesiin, ilmaan ja maaperään. Mutta erityisesti häiriö- ja poikkeustilanteissa päästöt voivat aiheuttaa yllättäviä riskejä. Ympäristölupavelvollisten laitosten vesi- ja

ilmapäästöjen sekä niiden vaikutusten tarkkailun avulla pyritään tiedostamaan ja sitä kautta hallitsemaan haitallisia päästöjä.

Kokemäen kaupungin kautta kulkevat valtatie 2 ja Pori (Rauma) - Tampere ratayhteys ovat merkittäviä teollisuuden kuljetusreittejä sisämaasta rannikolle Mäntyluodon, Tahkoluodon ja Rauman satamiin. Näillä väylillä ja niihin liittyvillä alueilla kuljetetaan ja käsitellään teollisuuden raaka-aineita ja erilaisia kemikaaleja, mikä aiheuttaa riskin ympäristön pilaantumiselle. Erityisen riskin aiheuttavat vaarallisten kemikaalien kuljetukset pohjavesialueilla kulkevilla tieosuuksilla.

Valvonnan tavoitteet ja suunnittelu

Ympäristövalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että ympäristössä tapahtuvat toiminnot ovat lakien, asetusten sekä viranomaisten antamien lupien ja määräysten mukaisia. Sen vuoksi toimintojen ympäristövaikutuksia seurataan suunnitelmallisella valvonnalla, joka kohdennetaan eri toimintoihin niiden aiheuttaman riskin mukaisesti. Ennakovalvontaa ovat ympäristönsuojeluviranomaisen toimet ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa- ja ilmoitusmenettelyissä sekä rekisteröinneissä. Jälkivalvonnassa viranomaisen tarkastaa toimintoja toiminnan aikana ja toiminnan lopettamisen jälkeen.

Kokemäen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on tekninen- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan alaisena viranhaltijana toimii ympäristöasiantuntija, joka vastaa lupa- ja valvontatehtävien hoidosta. Noin puolet ympäristöasiantuntijan kokopäiväisestä työajasta käytetään ympäristöviranhaltijan työhön ja toinen puolikas kaupungin maankäytön asioiden koordinointiin.

Riskinarviointi ja valvontaluokat

Ympäristölupa- ja ilmoitusvelvollisten sekä rekisteröityjen toimintojen valvonta perustuu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa aiheuttavien riskien arviointiin. Tässä otetaan huomioon toiminnan laatu ja sijainti sekä mahdollisten onnettomuustilanteiden päästöjen todennäköisyys ja merkittävyys.

Toiminnon valvontaluokka määräytyy seuraavien neljän riskitekijän perusteella: 1) sijainti pohjavesialueella tai häiriintyvien kohteiden läheisyydessä, 2) haitallisten päästöjen laatu ja määrä tai syntyvät vaaralliset jätteet, 3) häiriö- ja poikkeustilanteiden vaarallisuus ympäristölle ja 4) edellisessä tarkastuksessa annetut huomautukset.

Valvontaluokka 1: Jos toiminnossa on kaksi edellä mainittua riskitekijää, niin määräaikaistarkastus tehdään vähintään kerran vuodessa.

Valvontaluokka 2: Jos toiminnossa on yksi edellä mainittu riskitekijä, niin määräaikaistarkastus tehdään vähintään kerran kahdessa vuodessa.

Valvontaluokka 3: Muissa toiminnoissa määräaikaistarkastus tehdään vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Valvontaluokka 4: Tarkastus tehdään tarvittaessa tai vähintään kerran 5-10 vuodessa.

Yhteistyö viranomaisten kesken

Tärkeimmät yhteistyökumppanit ympäristönsuojelun valvonnassa ovat kunnan rakennusvalvonta, kunnan terveysvalvonta sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jonkin verran valvontayhteistyötä

tehdään myös poliisin ja aluehallintoviraston kanssa. Onnettomuustilanteissa tärkeä yhteistyökumppani on pelastusviranomaisen.

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisen valvontaohjelman suoritteet ja niiden maksullisuus

Kokemäen kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti laadittuun valvontaohjelmaan perustuvasta valvonnasta peritään kaupungin taksojen mukainen maksu.

Maksu peritään tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi. Maksu peritään myös Kokemäen kaupungin ympäristönsuojelumääräyksistä tehtyjen poikkeamishakemusten käsittelystä.

Ympäristönsuojelulain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta. Tässä niin sanotussa nitraattiasetuksessa määrätään velvollisuus ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle esimerkiksi lannan varastoinnin ja levityksen poikkeustilanteista. Näissä poikkeamisilmoituksissa ympäristönsuojeluviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja antaa tarvittavat ohjeet poikkeukselliseen toimintaan. Ilmoitusten tarkastamisesta ei peritä maksua.

Jätelain mukaisesti peritään maksu valvontasuunnitelmaan perustuvasta, jätelaissa mainittujen laitosten tarkastuksista. Maksu peritään myös jätelain velvoittamasta tarkastuksesta vaarallisia jätteitä synnyttävissä toiminnoissa sekä muista säännöllisistä jätelain valvontatoimista.

Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta on tehtävä jätehuoltorekisteri-ilmoitus tai toiminnalla on oltava ympäristölupa. Kokemäen kaupungin alueella on 3 jätteen keräys- ja käsittelytoimintaa, joilla on ympäristölupa. Kokemäen alueella jätehuoltorekisteriin on kirjattu 11 jätteen kuljetusta harjoittavaa yritystä.

Jätelain yleiseen valvontaan kuuluvat roskaantumisen ja jätehuollon valvonta. Se perustuu pääasiassa kuntalaisilta saataviin ilmoituksiin. Roskaajalle tai roskaantuneen kiinteistön omistajalle annetaan siivouskehotus ja järjestettyyn jätehuoltoon liittymättömälle kiinteistölle annetaan kehotus liittyä jätehuoltoon. Kehotuksista ei peritä maksua.

Tekninen- ja ympäristölautakunta toimii maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena. Maa-aineslain valvonnasta peritään vuotuisen ottomäärään perustuvaa taksan mukaista valvontamaksua. Kokemäen alueella on 27 toiminnassa olevaa maa-aineksen ottoaluetta, jotka ovat vuosittain tarkastettavia maa-aineslain mukaisia valvontakohteita.

Vesilain mukaisia valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Varsinais-Suomen ELY-keskus. Valvontaa tehdään luvanvaraisiin kohteisiin tarvittaessa ja muilta osin yleensä kuntalaisilmoitusten perusteella. Valvontatehtävistä peritään kaupungin taksan mukainen maksu siten, kuin vesilaissa on määritelty.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain mukaisena valvontaviranomaisena, jonka tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon. Ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee myös

vapautushakemukset, jotka koskevat vesijohtoon ja jätevesiviemäriin liittymistä. Vapautushakemuksista tehtyjen päätösten käsittelystä ei peritä maksua.

Lisäksi ympäristönsuojelun valvontaa tehdään luonnonsuojelulain ja maastoliikennelain määräysten mukaisesti siten, kuin näissä laeissa on säädetty ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. Näistä valvontatehtävistä peritään kaupungin taksan mukainen maksu, kussakin laissa määritellyllä tavalla.

Ympäristönsuojelun valvonnan arviointi

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja sen perusteella laaditun valvontaohjelman toteutuminen raportoidaan tekninen- ja ympäristölautakunnalle vuosittain. Raportoinnin yhteydessä tehdään tarvittavat tarkistukset valvontasuunnitelmaan ja mahdolliset muutokset valvontaohjelmaan.

Lisätietoja antaa	Ympäristöasiantuntija Kari Ylikoski, puh. 044 747 5885
Esittelijä	Tekninen johtaja Markus Virtanen
Päätösehdotus	Tekninen- ja ympäristölautakunta päättää hyväksyä edellä esitetyn Kokemäen kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman vuosille 2025-2027.
Päätös	Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.